

TÜRKİYE'DE HAYVANCILIK

MERA (ÇAYIR) HAYVANCILIĞI

- Doğal otlaklarda yapılır.
- Geleneksel yöntemlerle yapılır.
- Süt ve et verimi düşüktür.
- İklim şartlarından etkilenir.
- Yerli türler kullanılır.
- Karadeniz, Doğu Anadolu, İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu'da çayır ve bozkırlarda yoğundur.
- Doğal koşullara bağlı olarak üretimde, verimde dalgalanmalar olur.

AHIR (BESİ) HAYVANCILIĞI

- Ahırlarda, kapalı alanlarda yapılır.
- Modern yöntemlerle yapılan hayvancılıktır.
- Süt ve et verimi yüksektir.
- İklim şartlarından fazla etkilenmez.
- Büyükbaş hayvancılık daha fazla tercih edilir.
- İslah edilmiş, iyi cins hayvanlarla yapılır.
- Ege, Marmara, İç Anadolu'da nüfusun kalabalık olduğu yerlerde yoğundur. Ayrıca şeker fabrikalarıyla da paralellik gösterir.

HAYVANCILIK TÜRLERİ

1) BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK

- Türkiye'de büyükbaş hayvan olarak daha çok siğir ve manda üretimi tercih edilmektedir.
- Doğu Karadeniz yaylalarında, Erzurum-Kars-Ardahan platolarında, çayır bitki örtüsünden dolayı büyükbaş hayvancılık yaygındır. Bu bölgelerde daha çok mera hayvancılığı yaygındır.
- Ayrıca Ege, Marmara, İç Anadolu'da nüfusun kalabalık olduğu yerlerde besi hayvancılığı şeklinde büyükbaş hayvancılık yapılır.
- Büyükbaş hayvancılık, küspenin hayvan yemi olarak kullanılmasından dolayı şeker fabrikalarıyla da paralellik gösterir.
- Büyükbaş hayvancılıkta et ve süt verimi daha yüksektir. Bu yüzden tercih sebebidir.

Siğir: Geviş getiren boynuzlu büyükbaş hayvanların genel adıdır.

Buzağı: Erkek ya da dişi 0-6 aylık inek yavrusudur.

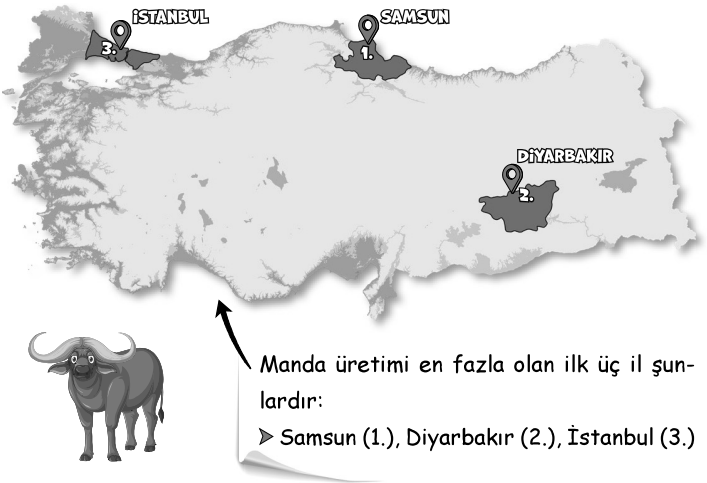
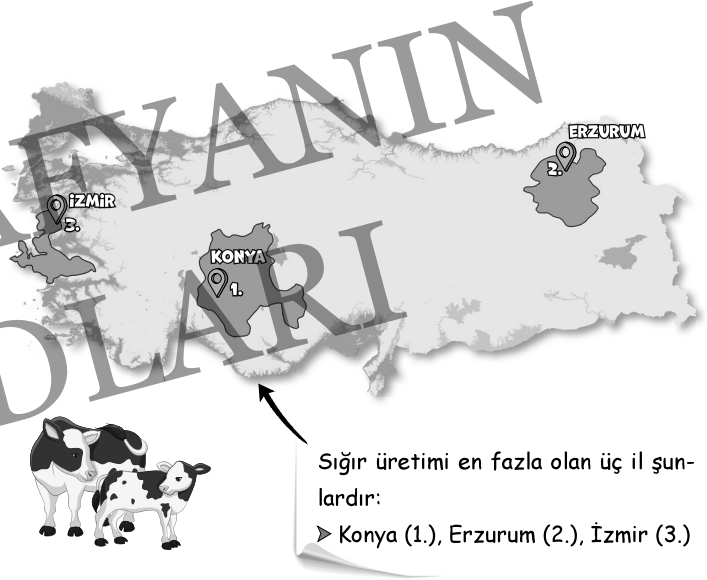
Dana: Erkek ya da dişi 6-15 aylık inek yavrusudur.

İnek: 2 yaş ve üzerindeki dişi siğırlara denir.

Boğa: 2 yaş ve üzeri erkek siğira denir.

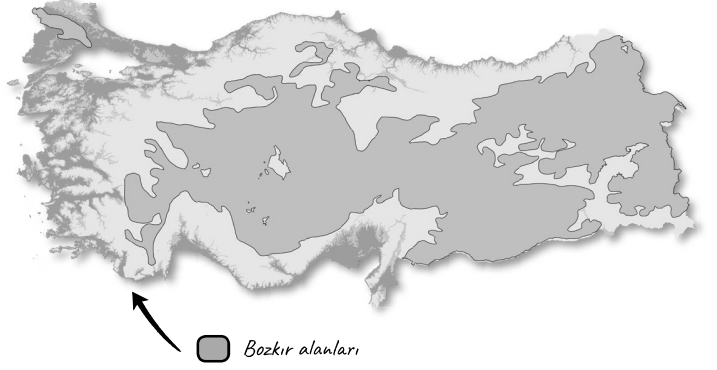
Öküz: Kısırlaştırılmış boğaya denir.

Manda: Siyah renkli, uzun seyrek kıllı, eti, sütü ve derisinden yararlanılan hayvandır. Camış, camız, su siğiri olarak da bilinir. Sulak, çamurlu alanları severler. Süt verimi inekler kadar değildir. Yoğurt ve kaymağının lezzeti meşhurdur.

2) KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK

- Türkiye'nin yarı kurak bir iklime sahip olması bozkır alanlarının fazla olmasını sağlamıştır.
- Bozkırların varlığı da Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın daha fazla yapılmasını sağlamıştır.
- En fazla beslenen küçükbaş hayvan koyundur. Koyundan sonra kıl keçisi gelir.
- 2021 yılında büyükbaş hayvan sayısı 18 milyon 36 bindir. 2021 yılında küçükbaş hayvan sayısı 57 milyon 519 bindir. 2010 yılı sonrası küçükbaş hayvancılık giderek artış göstermiştir.

Koyun: Merinos, kıvırcık, karaman gibi türleri vardır. Türkiye'de toplam koyun yetiştiriciliğinin (45.177.690) büyük kısmı yerli ırklardan oluşur (41.182.899).

Koyun üretimi en fazla olan ilk üç il şunlardır:

- Van (1.), Konya (2.), Şanlıurfa (3.)

COĞRAFYANIN KODLARI

Tiftik Keçisi: Ankara keçisi olarak da bilinir. Sayıları 1 milyondan 289 bine kadar düşmüştür. Süt verimi çok düşüktür. Gevrek eti ve tiftik adı verilen tüyleri için tercih edilir.

Tiftik keçisi üretimi en fazla olan ilk üç il şunlardır:

- Ankara (1.), Muğla (2.), Siirt (3.)

Kıl Keçisi: Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerindeki dağlık ve ormanlık arazilerde yetiştirilir. 2021 yılında keçi sayısı 12.341.514'tür. Bunun 12.051.957 tanesi kıl keçisidir.

Kıl keçisi üretimi ilk üç il şunlardır:

- Mersin (1.), Antalya (2.), Şırnak (3.)

3) ARICILIK

- Arıcılık Türkiye'de birçok yerde yapılır.
- Bunda ülkemizin iklim ve bitki çeşidinin fazla olması etkili olmuştur.
- Bal üretiminde Türkiye Dünya'da 2. sıradadır.
- Arıcılık tozlanma sonucunda dolaylı olarak tarım üretimine de katkı sunar.
- Turunçgiller, meyve çiçekleri, tarım ürünü çiçekleri, çamlık sahalar gibi yerlerde arıcılık yaygındır.
- Uzun süre Ordu bal üretiminde ilk sırada yer alırken 2021 yılı itibarıyla Adana ilk sıraya yerleşmiştir.

Bal üretimi yapılan iller şunlardır:
➤ Adana (1.), Ordu (2.), Muğla (3.)

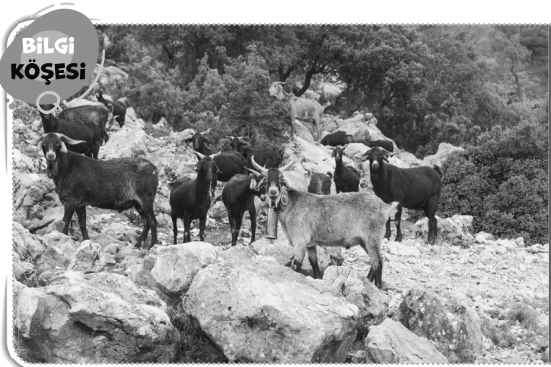

4) İPEK BÖCEKÇİLİĞİ

- Dut yaprağı ile beslenen tırtılların ipek kozası üretmesiyle oluşur.
- Kozabirlik tarafından desteklenmektedir.
- İpek üretimi yapay ipek kullanımıyla beraber giderek azalmış ve bitme noktasına gelmiştir.
- İpek böcekçiliğinin Türkiye'de en fazla yapıldığı ilk üç il sırasıyla Diyarbakır, Bursa, Antalya'dır.

5) KÜMES HAYVANCILIĞI

- Kümes hayvancılığı kanatlı hayvanları -tavuk, hindi, kaz, ördek- kapsamaktadır.
- En fazla üretilen kümes hayvanı tavuktur.
- Tavuk çiftlikleri tüketimin fazla olduğu şehirlere yakın yerlerde kurulmuştur. Çiftliklerin kuruluş yeri seçiminde pazara yakın olmak önemlidir.
- Kümes hayvancılığının Türkiye'de en fazla yapıldığı ilk üç il sırasıyla Manisa, Balıkesir, Bolu'dur.

BİLGİ
KÖŞESİ

KEÇİLERİN YOK OLUŞU

1956 yılında başta keçi olmak üzere hayvanların ormanlara girişine yasaklar getirildi. Amaç ormanların korunmasıydı fakat bu durum ülkemizde sarp yerlerde önemli bir ekonomik faaliyet olan keçiciliği bitirme noktasına getirdi. Yapılan araştırmalarda keçilerin ormanlara zarardan çok yararı olduğu anlaşılınca 2012 yılıyla beraber çeşitli kurallar çerçevesinde keçilerin ormanlara girişine tekrar olanak sağlandı. Böylelikle keçi üretiminde tekrar artış yaşanmıştır.

Kodlamalar ve Notlar

İNCI KEFALİ

Van Gölü'nün tuzlu ve sodalı sularında yaşayabilen endemik bir balık türüdür. Gölde yaşamını sürdüren inci kefalleri üreme zamanı akarsularla beraber yükseklerle göç eder. Yumurtalarını bırakır ve göle tekrar döner. İlkbahar mevsiminde yaşanan bu göç hareketleri bölgedeki festivallere katılarak izleyebilirsiniz.

TÜRKİYE'DE BALIKÇILIK

1) DENİZ BALIKÇILIĞI

- ▶ Türkiye'de kıyı balıkçılığı gelişmiştir.
- ▶ Açık deniz balıkçılığı gelişmemiştir. Bu durumun nedeni teknolojik gemilerin olmaması ve balık yönünden zengin denizlerden uzak olmamızdır.
- ▶ Soğuk sularda oksijen miktarı fazla olduğu için balıklar buralarda daha fazla bulunur.
- ▶ Türkiye'de en fazla hamsi avlanır. Palamut ve istavrit avcılığı da önemlidir.
- ▶ Karadeniz en fazla balıkçılık yapılan denizdir.

Çünkü:

- Suları daha serindir.
- Kuzeyden gelen akarsuların sularının serindir.
- Tuz oranı daha düşüktür.
- Karadenize dökülen akarsuları bol plankton taşır.

2) KÜLTÜR BALIKÇILIĞI

- ▶ Balıkların insanlar tarafından deniz, havuz, baraj, akarsularda yetiştirilmesidir. Kültür balıkçılığı en çok Ege'de yapılır. Muğla, kültür balıkçılığında birinci sıradadır.
- ▶ Kültür balıkçılığında alabalık, sazan, çipura ve levrek üretimi yoğundur.

TÜRKİYE'DE ORMANCILIK

- ▶ Ormanlık tarımsal faaliyetler içinde değerlendirilir.
- ▶ Türkiye'de orman varlığı 22,7 milyon hektardır.
- ▶ Ormanlar Türkiye yüz ölçümünün %29,2'sini oluşturur.
- ▶ Orman varlığı her geçen yıl artmaktadır.
- ▶ Ormanlar kıyı kuşağında dağ sıralarında yoğunluk göstermektedir.
- ▶ Ormanların bölgelere göre oranları; Karadeniz %25, Akdeniz %24, Ege %17, Marmara %13, Doğu Anadolu %11, İç Anadolu %7, Güneydoğu Anadolu %3 şeklinde dağılır.

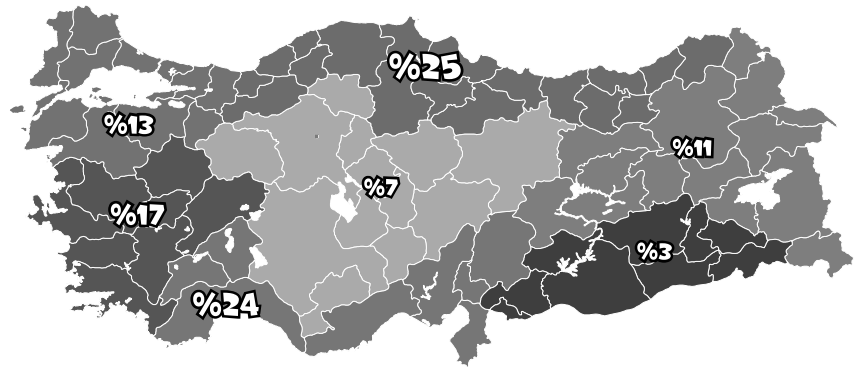
ORMANLARDAN YARARLANMA

ORMAN ANA ÜRÜNLERİ

- ▶ Tomruk, maden direği, mobilya, kâğıt, yakacak odun

ORMAN YAN ÜRÜNLERİ

- ▶ Reçine, çam fıstığı, kozalak, çıra, ihlamur

A) Aşağıda verilen haritadaki illerin isimlerini üzerine yazınız.

B) Aşağıda çeşitli tarım ürünleri renklendirilerek verilmiştir. Bu tarım ürünlerinin en fazla yetiştirildiği illeri haritada bularak doğru renge boyayınız.

● Pamuk	○ Çeltik	● İncir	○ Kayısı	○ Çay	● Tütün	○ Üzüm	● Elma
● Fındık	● Nohut	○ Mısır	○ Soya Fasulyesi				

A) Aşağıda verilen haritadaki illerin isimlerini üzerine yazınız.

B) Aşağıda çeşitli hayvanlar renklendirilerek verilmiştir. Bu hayvanların en fazla yetiştirildiği illeri haritada bularak doğru renge boyayınız.

● Kümes Hayvancılığı	○ Büyükbaş Hayvancılık	● Kıl Keçisi	○ Manda
● Tiftik Keçisi	● İpek Böcekçiliği	● Arıcılık	● Koyun

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun şekilde doldurunuz.

- ▶ Türkiye'de orman en fazla ..... Bölgesi'ndedir.
- ▶ ..... kültür balıkçılığının en fazla yapıldığı ildir.
- ▶ ..... Van Gölü'nde yetişen endemik balık türüdür.
- ▶ Küçükbaş hayvancılık faaliyetleri ..... bitki örtüsü dağılışıyla paralellik gösterir.
- ▶ İpek böcekçiliği yetiştiriciliğiyle ..... ağaçları arasında paralellik bulunur.
- ▶ ..... yoğurdu ve kaymağı meşhurdur. En fazla yetiştirildiği yer Samsun'dur.
- ▶ Dünya ..... üretiminin %62'si Türkiye'dedir.
- ▶ Ayçiçeği olgunlaşma döneminde yüksek ..... ister.
- ▶ Buğdayın yetiştirilemediği düşük sıcaklıklarda ..... ürünü yetiştiriciliği tercih edilir.
- ▶ Akarsu yataklarının uzanışlarıyla paralellik gösteren tarım ürünü .....
- ▶ Tekstil sanayisinin ham maddesi .....
- ▶ Büyük tarım işletmelerinde bir veya birkaç ürünün ticari ve sanayi amaçlarla ekilmesini .....
- ▶ Tarım ..... ekonomik sektör, sanayi ..... ekonomik sektör, hizmet ..... ekonomik sektördür.
- ▶ Türkiye'de fazla üretilen küçükbaş hayvan .....
- ▶ ..... mal ve hizmetlerin kullanılabilir duruma getirilmesini ifade eder.
- ▶ Ulaşım ve nüfus üretim, dağıtım ve tüketimi etkileyen ..... unsurlardandır.
- ▶ Dünya ..... rezervlerine en fazla sahip olan ülke Rusya'dır.
- ▶ Su, rüzgâr ve Güneş ..... doğal kaynaklar arasında yer alır.
- ▶ Türkiye'de buğday üretiminin en fazla olduğu il .....
- ▶ Türkiye'de fındık üretiminin en fazla olduğu il .....

Aşağıdaki cümleler doğruysa cümlelerin başına "D", yanlışsa "Y" harfi getiriniz.

- < Balıkçılık en fazla Karadeniz'de yapılır.
- < Kümes hayvancılığı büyük şehirler çevresinde yoğunlaşmıştır.
- < Arıcılık Türkiye'de gelişmemiştir.
- < Besi hayvancılığında üretimde görülen dalgalanmalar fazladır.
- < Elma ve üzüm düşük sıcaklıklara dayanıklı oldukları için üretim alanları geniştir.
- < Şeker pancarı tarımı Türkiye'de daha çok kıyı kesimlerinde yoğunlaşmıştır.
- < Çeltik sıtma hastalığına neden olabildiği için üretimi devlet kontrolünde gerçekleştirilir.
- < Tütün üretimi kalitenin korunabilmesi amacıyla devlet kontrolündedir.
- < Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yapılan buğday üretiminin ülke ekonomisine katkısı yüksektir.
- < Türkiye'nin nadas alanları her geçen yıl artış göstermektedir.
- < Ekstansif tarım yönteminde nadas uygulamaları yoğun olarak yapılır.
- < Gelişmiş ülkelerde ikincil ekonomik sektörde çalışanların oranı en fazladır.
- < Devlet Planlama Teşkilatı 1960-1980 Dönemi ekonomi politikaları çerçevesinde kurulmuştur.
- < Merkez Bankası ve Sümerbank 1980 sonrası ekonomi politikaları döneminde kurulmuştur.
- < Türkiye taş kömürü yatakları bakımından zengin yer altı kaynaklarına sahiptir.
- < Venezuela, sınırlı doğal kaynakları en iyi şekilde değerlendirebilen ülkelere örnek gösterilebilir.
- < Türkiye jeotermal doğal kaynaklar bakımından zengin bir ülkedir.

